

⊕ SZÖVEG ÉS KÉP: BARANOVSKY ÁDÁM

BUZLUDZHA AVAGY: „SOHASE FELEDD A MÚLTAD!”

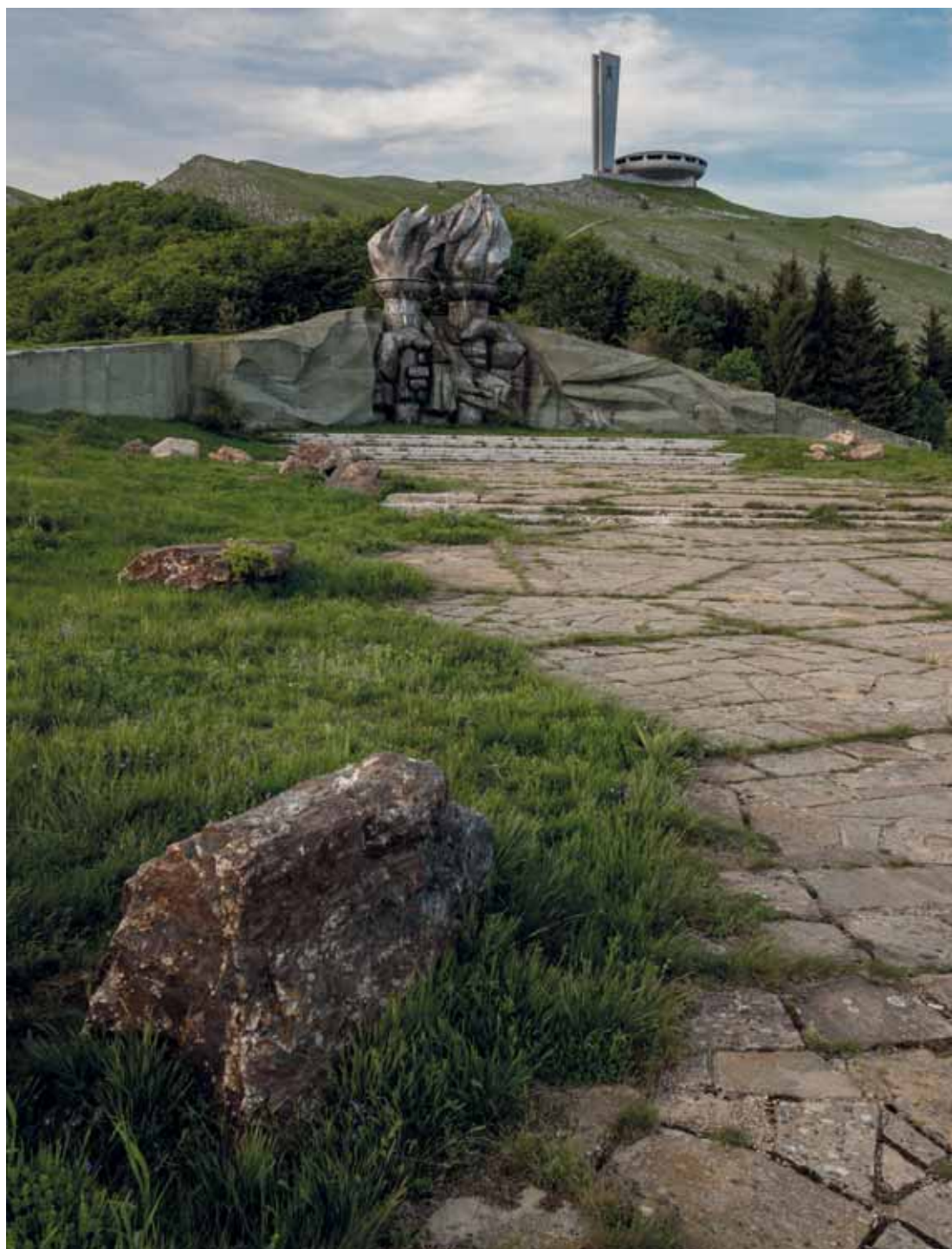
Fényképezőgép a hátizsákban, állvány a kocsiban. „Fejlámpa mindenkinek megvan? Indulhatunk? És tényleg bemegyünk?!” „Persze!” – jön az egyöntetű válasz, teljesen jogosan. Elvégre 1000 km-t autóztunk azért, hogy megnézzük Bulgária egykori legnagyobb (szocialista) beruházását...

Kazanluk a Rózsa-völgy fővárosa, ám a mai napig mégis a szocializmus retróhangulata uralja. Szállásunk parkolójából kigurulva időutazunk az omladozó panelek között, és a fekete füstöt okádó busz után araszolva az egyik körforgalom után megpillantjuk a Buzludzhát. Nemcsak a hegyet, a vasbeton „csészealj” is. Mindegyikünk egyre jobban izgul – már csak 30 percnyi autózás és vagy 1000 m-nyi magasságot legyőző szerpentin van előttünk (meg persze az út mellett olyan szobrok, amilyeneket itthon csak a szoborparkban láthatunk).

Csészealj a hegytetőn

Tudtuk, hogy nemcsak mi, hárman leszünk ott, de arra nem számítottunk, hogy ilyen sokan kíváncsiak az épületre. A parkolóban készülődve már látjuk, hogy kétféle típusú ember látogat ide: van, aki csak körbesétálja a mementóként magasodó épületet, majd a gyönyörű panorámára is vet egy pillantást, és akad, akik hozzánk hasonlóan fejlámpával és fényképezőgép-állvánnyal indul az épület felé. Velük összemosisyunk, és fejbiccentéssel je-

lezzük egymásnak, hogy igen, mi is bemegyünk... Ugyanazzal a céllal érkezünk az 1441 m-es tengerszint feletti magasságba, Bulgáriába, a Balkán közepére.

Ezt a hihetetlen sci-fi érzéseket ébresztő konferenciaközpontot a Buzludzha nevű hegycsúcsra építették. A csúcstörökül Jegest jelent, de mi szerencsére a napsütést élvezzük. Itt, illetve a kör-

nyező hegycsúcsokon zajlott a Török Birodalom ki-szorításának végső ütközete 1878-ban. Erre azonban inkább a látótávolságban lévő Sipka-hágó ki-látó- és egyben múzeumépülete emlékezik, de ez most egy másik történet...

„ENJOY COMMUNISM!”

„Élvezd a kommunizmust!” – hirdeti egy graffiti a bejárat mellett. (Persze csak azt, ami maradt belőle...) Az átadáskori pompa már odaveszett. Az épület lezárva, a bejárat körüli leeső cirill betűk a széthulló szovjet propaganda jelképeként magasodnak az ide látogatók

1981, MEGNYITÓÜNNEPSÉG (fent)

A BUZLUDZHA KAPUJÁBAN

A Sipka-szoros felől érkezők (útban a csészealj felé) fáklyákat tartó kezeket formázó fémszobrokkal találkoznak (balra)

MOZAIKTENGER

A konferenciater fala kívül-belül hatalmas szocreál mozaikkal díszített. Van köztük jellegzetes vörös csillag-motívumos, de találkozhatunk itt Marx, Engels, Lenin vagy éppen a legjelentősebb bolgár szocialista államférfiak mozaikportréival is. Mindezek többméternyi magassággal ejtik ámulatba a látogatókat

KONTRASZTOS KERENGŐ

Tizenhat évnyi amortizáció nyomai. Az ablakok melletti belső téglafalak néhol még dacolnak a gravitációval. A méretes nyílásokon keresztül látható táj is megváltozott az évek során: szélérőműveket telepítettek a szomszédos hegyekre

Csúcskonferencia-helyszín

A hatalmas építmény 1981 augusztusára készült el a Bolgár Szociáldemokrata (később Bolgár Kommunista) Párt megalakulásának helyén, annak 90. évfordulójára. Az építkezésben mintegy 6000 civil munkás, valamint a Bolgár Néphadsereg vett részt. Mindössze 8-9 évig, 1989–90-ig működött, akkor is csak alig. Az épület tervezői csúcskonferenciákat álmodtak ide, de nehéz megközelíthetősége miatt keveset használták. Aztán ennél is borúsabb időszak következett. A politikai helyzet változása és a rendszerváltás miatt az épület teljesen magára maradt. A mozdítható és értéket képviselő berendezési tárgyakat az akkori kommunista párt vitte magával, majd a vandalizmus és az amortizáció nyert teret. A bejáratokat lezárták, így az épület belseje hivatalosan nem látogatható, de a felfedezést ez nem gátolja. Az egyik lépcsőház bevilágító ablakain ütött lyuk lehetőséget ad a bejutásra.

Kibelezett monumentalitás

Nem is hezitálunk sokat, szinte azonnal bent vagyunk. Vigyázva lépteinkkel, a nagyterem felé vesszük az irányt. A lépcsőn felfelé haladva gyönyörűen süt át a nap a megrongálódott tetőszerkezeten, és a látványt a kupola közepén lévő mozaikokból kirakott sarló-kalapács motívum teszi még drámaibbá. Az előadóterembe érve először csak bámuljuk a monumentalitást. Rácsodálkozunk a még rossz tetővel is kitűnő akusztikára, és élvezzük a fény játékát a mozaikokkal gazdagon díszített falakon. Aztán elindulunk felfedezni az épület többi részét: először a nagyterem alatti terek felé vesszük az irányt.

A vasbeton szerkezet alja itt mintegy ufóként lebeg fölöttünk. Bár némi fény szűrődik be a lépcsőházak felől, de a fejlámpák nélkül nem boldogulnánk. Aztán még inkább elmerülünk az épületben. A legalsó szintre bejutó csapadék nem

A vörös csillagnál is magasabban

képes onnan kijutni, csakúgy, mint a téli hideg levegő, így a nagyterem alatti részen tükörjéggé fagyott vízen csúszkálunk. A fejlámpák fényében tisztán látszódik a leheletünk. Innen lehet megközelíteni az épület üzemeltetéséhez szükséges gépészeti és elektromos kiszolgálóhelyiségeket is, melyek már valóban horrorfilmbe illő „díszletek”.

Mielőtt bementünk, úgy gondoltuk, a nagyterem tetőszerkezetének állapotát látva majd eldöntjük, hogy a toronyba felmászunk-e. Nem volt kétségünk: megyünk, már csak a torony bejáratát nem találjuk... Szerencsére a nagyteremben fotózó házonszűrő látogatók elvezetnek minket az acélhágcsókig, majd búcsút intenek: ők már jártak fent.

A toronyban koromsötét van. Szinte végtelennek

FM 105.9

CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR

A rádióban vendégünk a témáról:

BARANOVSKY ÁDÁM

Korábbi műsoraink meghallgathatók:

www.afoldgomb.hu/radio

A MOSZKVAI KREMLÉNÉL IS HÁROMSZOR NAGYOBB VÖRÖS CSILLAG

A torony teteje felé mászva először a vörös csillagot érjük el, mely megrongált állapotában is meghatározó eleme az épületnek.

A tetőre érve a mellvédfalak szélárnyékából csodálhatjuk a Balkán-hegység panorámáját

tűnő hágsók során kapaszkodunk felfelé a tornyot díszítő, egykor kivilágított, kb. 12 m magasságú vörös csillagig, melynek kitört üvegein keresztül már belekóstolunk a panorámába, de tudjuk, hogy ez még nem minden, megyünk a legtetejére! Itt már acéllemezeken és -rácson kapaszkodunk még feljebb, egészen a torony tetejéig, mely további 70 m-t „emel” a hegyen. A panorama lenyűgöző.

A csészalj külső kerengőjén még sétálunk pár kört, és a már alacsonyan álló Nap fényénél újra megcsodáljuk a brutális méretű mozaikdíszítéseket. A leeső darabok alatt kirajzolódik azok falra felkarcolt nyers mintája is, melyet látva még inkább emberfeletti teljesítménynek tűnik a „Jeges” megépítése. A „díszítés” napjainkban is tart, csak már graffiti-formát öltött, de szerencsére az igényes mozaikokat egyelőre megkímélték.

Mi lesz veled, Buzludzha?

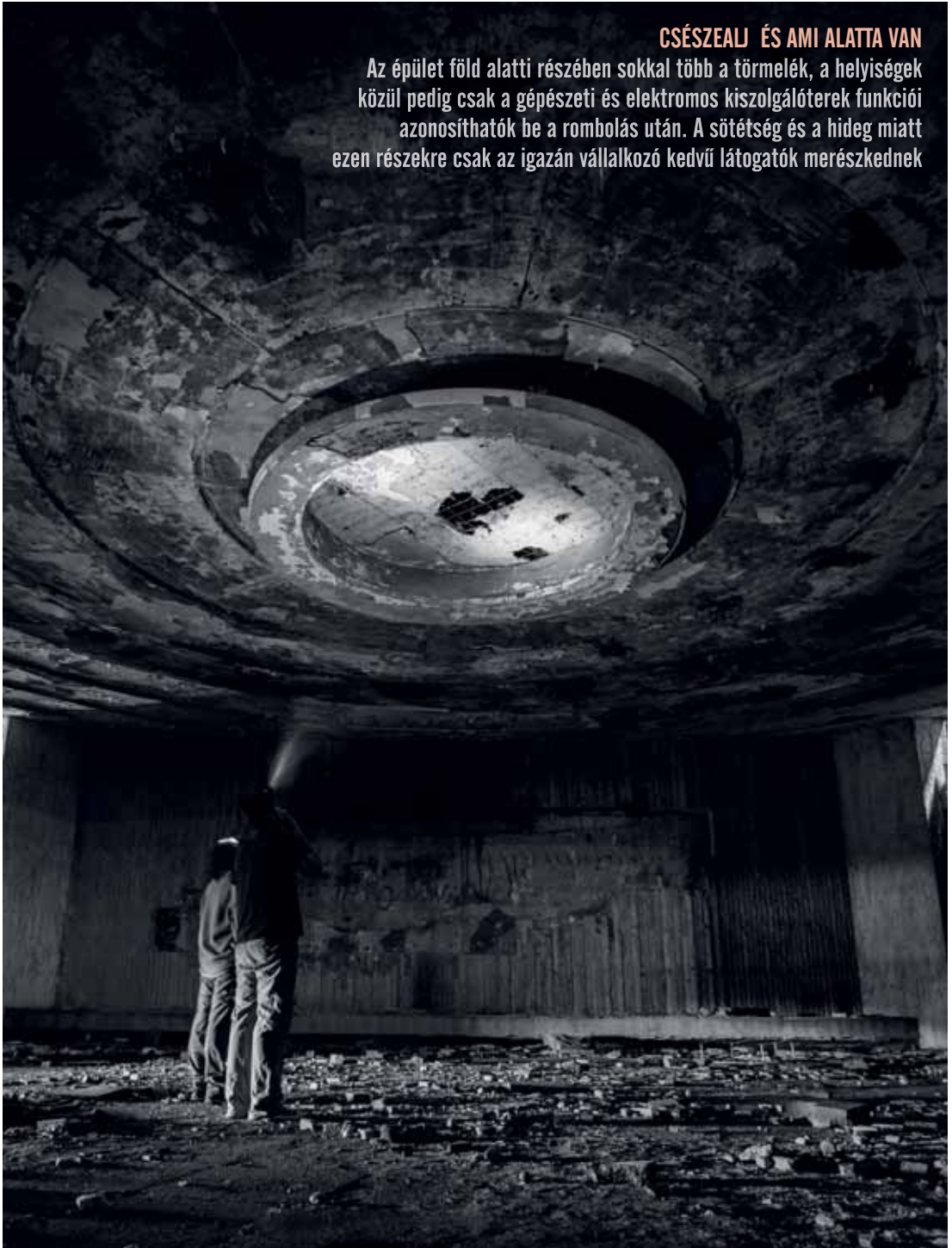
A bolgár kormány a Buzludzhát a kommunista párt jogutódjának, a Bolgár Szocialista Pártnak adta, ám sem a pártnak, sem a bolgár államnak nincs pénze az épület felújítására, de még az állapot konzerválására sem. Tulajdonképpen az sem eldöntött, hogy szeretnék-e megőrizni az utókornak vagy sem. Egyrésztől turisztikailag attraktív, érdekes hely, sok külföldit vonz, viszont a bolgárokat megosztja – jó és rossz emlékeket is felszínre hoz.

Az interneten az eredeti állapotáról több kép is fellelhető, melyből látszik, hogy ötletes, nívós épület volt. Éppen ezért nehéz eldönteni, hogy konzervált, vagy felújított állapotában állítana-e hübb emléket az elmúlt szocialista érának.

Bár az épület múltja és jövője is megosztó, a bejárata feletti szöveggel mégis mindenki egyetért: „Never forget your past!”, azaz: „Sohase feledd a múltad!”.

CSÉSZEALJ ÉS AMI ALATTA VAN

Az épület föld alatti részében sokkal több a törmelék, a helyiségek közül pedig csak a gépészeti és elektromos kiszolgálótér funkciói azonosíthatók be a romlás után. A sötétség és a hideg miatt ezen részekre csak az igazán vállalkozó kedvű látogatók merészkednek

HOTEL BERGHOF TAUPLITZALM

NYÁRI SALZKAMMERGUT PROGRAM

Töltsön el néhány napot Ausztria közkedvelt Salzkammergut régiójában! Fedezze fel az Osztrák-Alpok csodáit nyáron!

Ajánlott úti célok:

- A csodaszép Hallstatt a híres csontkamrával,
- Altaussee sóbánya, Európa kincsestára a II. világháború idején,
- Bad Ischl, a császárváros, ahol Lehar Ferencünk is élt és alkotott élete nagy részében,
- St. Wolfgang a gyönyörű Wolfgangsee partján, Ausztria egyik legszebb templomával,
- Dachstein jég- és mamutbarlang az Alpok egyik legjelentősebb természeti képződménye.

5 éjszaka, 4 napos Sommerclou-nyári kártyával

Ár: € 239 / fő

- Szállás a Hotel Berghof *** szállodában Tauplitzalmon
- 5 éjszaka félpanzióval (büféasztalos reggeli, 3 fogásos vacsora, salátabárral)
- 4 napra szóló Sommerclou kártya, amely belépést biztosít a környéken 15 különféle kirándulóléhelyre
- Szaunahasználat a házhban
- Ingyenes parkolás a szálloda előtt

Bővebb információ: Tömösvari László, igazgató
Telefon: +43-3688-2325 • Mobil: +43-664-385-9773
Hotel Berghof Tauplitzalm • Tauplitzalm 19. 8982 Tauplitz

Honlap: www.berghof-tauplitz.at
E-mail: info@berghof-tauplitz.at